

Hetta meina kvinnurnar um landbúnaðin

Kvinnutingið 1980 var um føroyskan landbúnað. Tingið bleiv hildið á Skúlaheiminum við Marknagilsvegin — heldur ikki í ár fingur tær Tinghúsið — og tað endaði við einum tíðinda-fundi seinnapartin sunnudagin. Tá legði hvør flokkur fram sína niður-støðu um føroyska landbúnaðin. Tað eru tær vit hava her á síðuni. Um-boðini fyri Tjóðveldisflokkinn og Framburðs- og fiskivinnuflokkinn blivu samd um eina felagsniðurstøðu, sum Tjóðveldisflokkurin legði fram á tíðindafundinum.

Umframit fyrirestrar, floksfundir og tjak var bólkáarbeiði um seyðahald, neytahald, grønmeti, prýðisplatur, eftirlit við matvørnum og ognarjörð og almenn jörð á kvinnutinginum 1980.

Sjálvstýris-flokkurin

Vit halda, at landbúnaðurin eigur at gerast til ein týðandi tátt í vinnulívinum, soleiðis at nóg fleiri arbeiðspláss kunnu fáast uppi á landi.

Tað er í lagi, at nýggj virki verða bygd. Men í landbúnaðinum hava vit næstan alt, sum skal til. Men tað má stílast soleiðis fyrri, at jørðin verður útnyttjað til fulnar.

Enn hava vit ikki nóg arbeiðsloysi í Føroyum. Men tað er byrjandi millum tey ungu, og tí megu vit sum skjótast skapa áhuga fyrri jarðarbrúkinum, við at vísa teimum á og stuðla teimum til at útbúgva seg eisini á hesum økinum.

Sjálvandi má tað vera so, at ein kann fáa eina góða úrtæku við rimilgari arbeiðstíð. Fåa vit landbúnaðin at geva meira av sær, verður grundarlag lagt undir einari útbýggjan eisini av aðnaðinum.

Fyri at framleiðslan skal muna í landshúsarhaldinum er neyðugt, at hon verður planlegd og samskipað.

Tað er skilgitt, at jarðarlóggávan skal broytast, og vilja vit heita á og stuðla tingmonnum okkara í at gera nakað við hetta mál.

Fólka-flokkurin

Politikararnir skylda okkum eina nýggja lóggávu sum skjótast, eina lóggávu, sum skal haldast og ikki sum nú bert stendur uppá prent og einki meira. Tá fyrstani kann verða tosað um nakran veruligan landbúnað í Føroyum.

Vit mæla til at gera eina vørndarlóg. Tað vil siga, at innflutningurin verður avmarkaður, so tann føroyska framleiðslan altíð hevur fyrsta rætt. Eisini áleggja vit politikarum at arbeiða fyrri, at jarðarbrúkarin kann fáa billig og langfræistað lán, og annars leggja tað so til rættis, at tey fólk, sum hava áhuga fyrri landbúnaðararbeiði, kunnu fara undir hetta við góðum treysti.

Fólkaflokkurin metir tað privata fyrirtaksemið í einum samfelag við vinnuligum frælsi at vera besta tryggin fyrri øking av framleiðsluvirðinum.

Javnaðar-flokkurin

Tað er av stórum týdningi, at landbúnaðarvinnan mennist. Tá vit vita, at nærum helvtin av jørðini er almenn, eigur landið at ganga undan við at gera langtíðarætlanir fyrri landbúnaðarlendi. Skipað verður so fyrri, at landbúnaðurin verður ein lønandi vinna sum ið í bygdamenningar-politikkinum.

Tá vit hugsa um, hvussu lítil partur av fíggarlógini fer til landbúnaðin (í 1977/78 0,84% av samlaðu útreiðslum til samfelagið) og at jarðarlógin ikki er broytt síðan 1937, og partar av henni ikki verða hildnir, vísir hetta, at eingin landbúnaðarpolitikkur verður førður. Landbúnaðurin er jú ein vinna eins og allar aðrar, t.d. fiskivinnan.

Av tí at stórir partar av jørðini eru uttanbyggjar, er ógvuliga torført hjá fólkum í bygðini at skapa sær lønandi vinnu innan landbúnaðin. Her má ein treyta vera, at eigarin býr á staðnum og nýtir hesa jørð. Jarðarlógin eigur at skipast so, at øll, sum hava áhuga fyrri landbúnaði, fáa møguleika at útbúgva seg og gera nýtslu av hesi útbýgving. Her undir kemur eisini útbýgving av fólkum til lúðugvirkan av búnaðarvørnum.

Festiskipanin verður avloyst av leigusáttmálum.

Úrsalstjótt eftirlit verður ásett, so dugnaskapur kemur at lona seg. Fritíðarskipan: Her verður hugsað um, at øll tey, sum starvast innan landbúnaðin, skulu hava fritíðarmøguleikar undir somu treytum sum onnur vinna.

Tað almenna fyriskipar og ella stuðlar nýðyrking.

Mótmælt verður, at dyrkaða jørðin verður tikið til bygging.

Tað almenna luttekur í royndunum at troyta føroysk ráðveit til framleiðslu av t.d. fódurevnum og teðum. Her kann vístast á kornframleiðslu og slógv.

Ognarjörðin skal hava somu samdr, sum almenna jørðin til útbýggjan av hóskaði brúkinum. Samvinna millum jarðarbrúkararar verður stuðlað (kollektiv brúkin).

Tað almenna kann átaka sær at seta garðir í rakstrarbúnan stand.

Tað almenna fær heimild til at uppkæpa búnaðarjörð til samanleggjan.

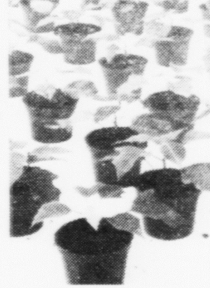
Royndarstað og landbúnaðarskúli eiga at verða leigd so, at hesir stovnar kunnu gera royndir um alt landið.

Miðað verður móti, at fýringar gerast sjálvbjargnir við búnaðarvørnum. Á teimum oyggjum, har mjólkaflytningur er ógjerrigur, verður dentur lagdur á kjøtframleiðslu.

Seyðurin eigur at verða røktur á besta hátt, so góðskan á ull, kjøti og avroðum til fulnar kann nýtast innan heimadnað. Ynskilið hevði verið, at fólk, ið fáast við seyðarøkt kanna ullferðina á sleppingarlombum.

Eftirlit skal verða við allari føroyskari framleiðslu. Víst verður á, at føroysk framleiðsla verður alt ov illa merkt. Gjølga eigur at verða lýst, at framleiðslan er føroysk.

Sláturvirki og vakstrarhús (við t.d. vindorku) verða sett á stovn.

Sambands-flokkurin

Í grein 3 í stevnuskrá sambandsflokksins stendur m.a., at vinnulív okkara, har undir landbúnaðurin, eins væl og einhvør onnur vinna, sum hevur gróðrarlíkindi her á landi, fær best møgulig umstøður at virka undir.

Greinin í stevnuskránni nevniir gróðrarlíkindi og umstøður og tað hava vit í vissan mun, um vit hava viljan og hugin at virka.

Øll kunnu vit vera samd um, at av lítið verður gjørt. Vit hava eisini lært, at lógr eru, ið ikki verða fylgdar.

Okkara serligu umstøður, ikki minst, tí vit eru so fáment, er ein høvuðsorsøkin til hetta.

Vit halda, at við góðum vilja og tíðarhóskandi lóggávu kundum munandi verði broytt.

Her er nakað at hugsa um hjá flokkinum! Okkara krepputiðir gera, at nú er uppá hægstu tíð, at farið verður til verka á hesum øki.

Vit kunnu hvør sær vera við til at stuðla í dagliga og ávirka okkara politikarar at gera nakað við tað skjótast gjerrigt.

Í dag, har alt verður gjørt upp í krónum og tímum, gloyma vit onnur virði, sum t.d. tað ríkidæmi, ið jørðin er.

Føroyska kvinnan hevur møguleikan at virka á hesum øki við at taka upp aftur tað, ið føroyska kvinnan hevði, bert á annan hátt, ið hóskaði til okkara tíð.

Vit kunnu siga tað við orðunum: Úttan hagni, vit og kraft,

armóð hevdu øll vit havt Sambandsflokkurin virkar og vil virka fyrri, at tað fría fyrirtakssemið eigur at vera drívraftin í øllum framburði í vinnulívi okkara. Hetta halda vit eisini skal galda á landbúnaðarskúlinum; vil tann einstaki gera nakað, skal hann stuðlað. Hetta kemur ikki bert honum, men okkum øllum til góðar.

Samanumtikið halda vit: Uppskot seyðaróðgevarans skal takst til eftirtektar beinanvegin.

Vit skulu stremba eftir sjálvi at nektta tærvin mjólkavørnum viðlíkjandi.

Samt er galdandi fyrri epli, og nýggjar royndir eiga at gerast, tá talan er um grønmeti.

Ansurnir skal vekjast fyrri prýðisplantum, m.a. í skúlum og fritíðarskúlum.

Jarðarlóggávan skal endurskoðast.

Vit krevja eina lóggávu um eftirlit við allari føroyskari matvøru.

Tjóðveldis-flokkurin, Framburðs- og fiski- vinnu- flokkurin

Flokkurin ásannar, at landbúnaðurin hevur arbeiðt undir torførum kórnum, og virkað verður fyrri, at vinnan aftur gerst hollur búskaparligur táttur í samfelagnum.

Framleiðslan verður ækt, so at tærvin verður nekttaður á teimum vørnum, sum tað ber til at ala fram í Føroyum.

Føroyskum búnaðarvørnum verður útvegað tryggari marknað og búnaðarmonnum bætt inntøku. Samvinnutíðir í vinnuni verða stuðlað.

Útbýgving búnaðarmanna verður útbýgd og leigd í fasta legu.

Útbýggingin av iðnaðinum eigur at vera ein høvuðstáttur í okkara bygdamenningarpolitikk.

Miðað verður tí móti heldur at byggja fleiri smá ann færrí stór virki.

Førdur verður ein miðvisur bygdamenningarpolitikkur, ið hevur sum sitt frámsta stavnhað at tryggja arbeiði á staðnum til allar vinnuførar hendur.

Landbúnaðurin verður útbýgdur og skipað verður fyrri nýtslu av allari jørð.

Til hetta kann sigast, at jarðarlógin sum hon er ikki verður fylgd. Onkur helt, at fólk ikki vistu at lóg var. Hetta virkar í lógin antin má handhevast ella broytast.

Við m.a. tí í huga, at lógin varð gjerd í 1937 skjóta vit upp, at landstýrið setur eina landbúnaðarnevnd, mennað við fólkum, arbeiðir innan teir ymsku tættirnar í landbúnaðinum og fólk úr almennu stovnum sum eru knýttir at landbúnaðinum.

Hesi skulu kanna lóggávu.

ina, vísa á skeivleikar og broyta tað, ið neyðugt er og sjálvandi eisini vísa á nýggjar møguleikar innan landbúnaðin.

Vit meta, at verður nýghusað og læra vit at hugsa sjálvstøðugt — so kunnu vit í stóran mun vera sjálvforsynandi. Vit mugu ikki altíð gera sum hini, og rokna við, at sumt ikki ber til, tí at okkara umhvøvi ikki er eins og tað, vit sammeta við.

Okkara landbúnaður umfar alt okkara land og allar okkara sjógv. Røkja vit alt samalt sum best, klára vit okkum sjálvi.

Enn eru vit komin stutt hesum máli viðlíkjandi. Fyri at koma longur, tørvar upplýsing og útbýgving.

Avgjört neyðugt er at hugsa um hetta í skúla okkara. Vit mugu læra børn og foreldur at handaligt arbeiði er líka gott sum bókligt, og at vit hava líka nóg brúk fyrri báðum.

Eisini gera vit vart við, at hóast vit hava lyndi til at kalla Føroyar eitt land uttan arbeiðsloysi, er arbeiðsloysið stórt.

Enn stóru partur av unddómnum veit sær einki at gera. Nóg konufólk eru arbeiðsleysir uttan helst at vilja tað líkka bara smábarnammum. Vit vita øll, at í nógvum heimum ganga ofta fleiri konufólk heima, og hava einki at takast við. Og vit mugu heldur ikki gloyma, at gomul og avlamin ofta hava hendur, sum ikki sleppa at arbeiða. Ikki øll avlamin eru óarbeiðsfær, men sum er, hava vit ikki nóg mikið arbeiði sum passari til teirra.

